

31.5.2023

לכבוד

מר מאיר דוד
ראש מינהל הסדרה ואכיפת חוקי עבודה
משרד העבודה

מר שמעון זיגוג
ראש מינהל אכיפה על מעסיקים
רשות האוכלוסין וההגירה

מר עמית גריידי
רשם הקבלנים
משרד הבינוי והשיכון

אינג' חזי שוורצמן
ראש מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית
משרד העבודה

בדוא"ל

שלום רב,

הנדון: ממשק עבודה לביצוע חקירות בדבר חשד להעסקת עובדים בשעת חירום

בניגוד לתקנות פיקוד העורף

הריני פונה בעקבות צבר מבהיל של מקרים טרגיים שאירעו במהלך סבב הלוחמה האחרון בדרום הארץ, בהם נפגעו עובדים (כמעט כולם לא-ישראלים, אחד מהם אף נהרג) כתוצאה מפגיעת רקטות, על פניו ועל פי פרסומים במהלך העסקתם בניגוד להנחיות פיקוד העורף בעת הרלוונטית. זוהי כמובן אינה תופעה חדשה – בכל סבב לוחמה נפגעים עובדים שהועבדו במהלך עבודתם, לכאורה בניגוד להנחיות פיקוד העורף, וריבוי הנפגעים בסבב הלחימה האחרון כמו גם הישנות התופעה מעידים על הצורך בנקיטת צעדים בנושא (נציין כי במהלך השנים פנינו למשרדיכם או חלקם על מנת לנקוט בסנקציות נגד מעסיקים שהפרו את ההנחיות, וראו לדוגמה מכתבנו המצורף כנספח א').

כמפורט להלן, נבקש לדעת האם משרדיכם פתחו בבירור/חקירה מול המעסיקים הרלוונטיים, בחשד כי אלו העסיקו את עובדיהם בניגוד להנחיות פיקוד העורף תוך סיכון בטחונם ובאופן שהביא לפגיעה קשה בגוף ובחיים, לשם שקילת נקיטה בסנקציות מינהליות ואף פליליות בהתאם לממצאי החקירה.

עוד נבקש כי ייקבע כלל הגורמים הרלוונטיים יפעלו ליצירת ממשק עבודה, בדומה לתחומים אחרים הקשורים לחשדות כבדים ביחס למעסיקים נגד עובדיהם, אשר יוביל לפתיחה בחקירה בהינתן אירועים דומים – אירועים שמתרחשים למרבה הצער בכל סבב לחימה בדרום, וששיעור העובדים הנפגעים במהלכם, בפרט עובדים לא-ישראלים, הולך ועולה מסבב לסבב.

והכל כמפורט להלן:

1. כידוע, בחודש מאי האחרון התרחש סבב לחימה בין מדינת ישראל והגיהאד האיסלאמי ברצועת עזה, במהלכו נורו רקטות רבות על יישובים ישראלים ובפרט על אלו מהם המצויים בקרבת הרצועה. למיטב הבנתנו, במהלך תקופה זו הוציא פיקוד העורף הנחיות ברורות, לפיהן ביישובים הסמוכים

לרצועה ניתן לאפשר רק "פעילות מצומצמת" כך שניתן להפעיל בהם רק מקומות עבודה שבהם מרחב מוגן.

2. למרות זאת, במהלך סבב הלחימה ארעו שלושה מקרים של פגיעה בעובדים במהלך מה שנחזה כעבודתם במקומות ללא מיגון:

- ביום 2.5.2023 אירעה פגיעה באתר בנייה בעיר שדרות, במהלכה נפצעו באופן שלושה עובדים לא-ישראליים – אזרח סין אשר נפצע ברוח בינוני ושני אזרחי מולדובה אשר נפצעו באורח קל¹;
- ב-11.5.2023 אירעה פגיעה בחממות במושב עמיעוז, במהלכה נפגע עובד חקלאות אזרח תאילנד שעסק בהנחת צינורות בתוך החממה ואושפז עקב כך בבית החולים²;
- ביום 13.5.2023 ארעה פגיעה במתחם בנייה בשטח חקלאי ביישוב שוקדה, במהלכו נהרג תושב רצועת עזה שהיה באתר, ונפגעו עוד שני עובדים – אחיו תושב רצועת עזה, ועובד בעל אזרחות ישראלית מיישוב סמוך³.

3. לא למותר להדגיש שפגיעות רקטות באתרי עבודה על עובדיהם אינן דבר חדש. מדי סבב לחימה נוספים לרשימה נפגעים, בגוף ובנפש, שנפגעו במהלך העסקתם ביישובים המצויים בטווח הירי, באופן שעל פי החשד נעשה בניגוד להנחיות פיקוד העורף – רובם עובדים לא ישראלים.

4. מטבע הדברים, נסיבות כל מקרה ומקרה אינן ידועות לנו, ואין אנו מתיימרים לקבוע האם בכל המקרים הללו בוצעה העסקה בניגוד להנחיות פיקוד העורף, האם המעסיק היה בעל היתר להעסקת עובדים לא-ישראליים וכיו"ב. שאלות אלו מונחות לפתחן של רשויות האכיפה – משרד העבודה, רשות האוכלוסין וההגירה (ביחס לעובדים לא-ישראליים בהיתר) ורשם הקבלנים (ביחס לאתרי בנייה ברישיון).

5. אנו פונים אליכם בבקשה לדעת, האם בכלל ננקטו פעולות חקירה ביחס לשלושת המקרים האמורים, וככל שממצאיהן העלו שהעובדים הועסקו בניגוד להנחיות פיקוד העורף, האם ננקטו סנקציות נגד המעסיקים, כל רשות בהתאם לארגו הכלים שלה.

6. עוד נבקש לדעת, האם קיים נוהל עבודה בין-משרדי, המשותף למשרדיכם (ו/או למשרדים אחרים) לאירועים מעין אלו – הן בבחינת ממשק העבודה הבין-משרדי, והן בבחינת עצם האחריות לפתוח בחקירה בהינתן מידע המעלה חשד להעסקה בשעת חירום בניגוד להנחיות פיקוד העורף.

7. ככל שאין נוהל כאמור, אין להמתין לסבב הבא – ויש לפעול כבר כעת לגיבושו. מדובר בהפרות מהחמורות ביותר, המסכנות חיי אדם ממש, לעיתים גם בניגוד לתנאי הרישיון שבו מחזיק המעסיק. זוהי אחריות הרשות – כל רשות בתחום אחריותה – לפעול לבירור הנסיבות, ובהתאם לממצאים לנקוט בסנקציות נגד המעסיק. הדבר חיוני לשם מניעת הישנות מקרים אלו גם לצרכי הרתעה מול

¹ ר' למשל: <https://www.davar1.co.il/433602>; <https://news.walla.co.il/item/3575992>

² ר' למשל: <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2023-05-15/ty-article-magazine/premium/00000188-1ad8-d18b-a79d-1ed883680000>

³ ר' למשל: <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2023-05-13/ty-article/00000188-152f-d8d1-aff8-bd7f83f60000>

מעסיקים אחרים, שהתמזל מזלם ומזל עובדיהם ואלו לא נפגעו בעת עבודתם על אף שהועסקו בה בניגוד להוראות.

8. נודה על קבלת התייחסותכם.

בכבוד רב,

אלעד כהן, עו"ד
מחלקה משפטית
קו לעובד תל אביב

העתק:

גבי עינבל משש, ראש מינהל עובדים זרים, רשות האוכלוסין וההגירה
עו"ד שושנה שטראוס, לשכה משפטית, רשות האוכלוסין וההגירה
עו"ד שירי לב רן לביא, הממונה על זכויות עובדים זרים, משרד העבודה
עו"ד דינה דומיניץ, מתאמת המאבק בסחר בבני אדם, משרד המשפטים